

Staldskoler som metode til udvikling mod fælles mål: erfaringer, styrker og svagheder

Mette Vaarst

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

 Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

AARHUS UNIVERSITET

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet

Erfaring 1: Ejerskab

Virker når hver enkelt deltager tager udgangspunkt i

- Eget liv / egne omstændigheder**
- Egne mål**

Og hver enkelt deltager definerer

- Egne problemer og succes**

**Sådan startede min læring med Farmer Field
Schools: landmænd lærer sammen gennem egne
erfaringer – *‘min virkelighed er god nok’***

Det helt konkrete ...

**Der for er trin 1 i
processen:**

Forberedelse:

Landmanden

tænker og

identificerer

- sin succes

&

- sine 2

udfordringer

som han/hun

gerne vil have

hjælp til

Erfaring 1: Ejerskab

Virker når hver enkelt deltager tager udgangspunkt i

- Eget liv / egne omstændigheder**
- Egne mål**

Og hver enkelt deltager definerer

- Egne problemer og succes**

Erfaring 1: Hvornår virker det så ikke?

- **Hvis der ikke tages udgangspunkt i landmandens egne mål, eget liv eller omstændigheder**
- **Hvis landmanden ikke selv definerer sin succes og problemer**
  - (IKKE det samme som at man ikke må hjælpe med at identificere fx årsags-sammenhænge – når det ønskes)
- **Hvis andre tror at de bedre ved hvor 'et andet menneske' skal flytte sig hen**

Derfor er trin 2: Facilitatoren ringer til landmanden 8 dage inden mødet – og bruger sin faglighed (!)

- **Spørger ind og hjælper med at beskrive og indkredse succes'en og især de to problemområder**
- **Deler den i gruppen med data osv som man er enige om.**

**Derfor er trin 3: at gruppen mødes
og bruger tid på at forstå gården**

Derfor er trin 4: At alle målrettet hjælpe værts- landmanden

Derfor er samtaleformen indrettet sådan at :

Hver landmand:

- sætter en dagsorden for sin bedrift
- konkluderer
- Respekt
- Tillid

Derfor et fast koncept med en klar rolle-fordeling og nogle spilleregler

Alliance mellem facilitator og gruppemedlemmer

Erfaring 2:

**Alle skal lære noget – og man lærer
noget ... sammen!**

- **Hvornår lærer man noget?**

**Læring sker når det er relevant for
hver eneste deltager's eget liv**

Erfaring 2:

**Alle skal lære noget – og man lærer
noget ... sammen!**

Man lærer når det er relevant i én liv ...

**Og – hvornår får dét man har lært,
konsekvenser for den måde man
agerer på i praksis?**

Erfaring 3:

**Når man har handlemuligheder ... hvilket
det er noget af dét landmændene
hjælper hinanden med ...**

Praktiske løsninger blev talt igennem

Man tør pludseligt noget nyt – når man ser det virker i praksis, og når kollegerne ‘siger god for det’

**Landmænd er eksperter
... i at finde løsninger som virker
i praksis i et komplekst landbrug**

Hjælper med at oversætte ind i hinandens virkelighed

Hjælper hinanden med at implementere og planlægge

Erfaring 2:

**Alle skal lære noget – og man lærer
noget ... sammen!**

Man lærer når det er relevant i én liv ...

Og – hvornår lærer man så ikke?

***‘Når andre synes at det er relevant,
men det synes man ikke selv’***

Erfaring 3:

**Man handler når man har
handlemuligheder ... hvilket det er
noget af dét landmændene hjælper
hinanden med ...**

**Og – hvornår virker en staldskole så
ikke?**

**Når deltagerne ikke har handle-
muligheder ... (fx når medarbejdere
'sendes afsted')**

Erfaring 4: Fælles læring og ærlig, ægte interesse for hinandens forbedringer stimuleres gennem fælles mål, ... som kan løses på gård-specifikke måder osv. ...

Alle samler sig om at nå et fælles mål, og alle respekterer hinandens mål:

LIGEVÆRDIGHED OG RESPEKT

Ligeværdighed og respekt

Til hvert møde:

**En landmand +
gård i fokus**

**Andre
landmænd giver
gode råd**

**Hele processen (fx
12 møder på 6
gårde) :**

**Alle landmænd er
værter, og alle er
gæster+rådgivere**

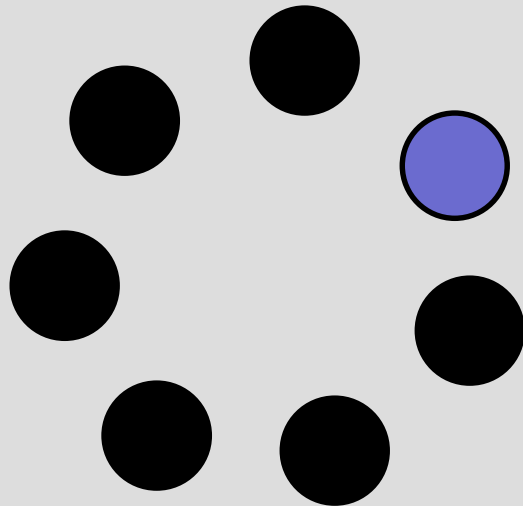
Alle eksponeres

**Fælles læring: dét
der sker på de
forskellige gårde**

Bevidsthed

Respekt; tillid

- 'Legitim periferer deltagelse'

Ligeværdighed:

Alle lærer noget

Ikke nødvendigvis

symmetrisk i den

enkelte situation

Alle bidrager

Ingen sidder 'i midten'

INGEN har 'løsningen' og ingen

ved 'hvor andre skal hen'

Åbenhed: lader kolleger komme ind i egen gård og dagligdag og bestemmer sammen hvilke data mm der er åbne i gruppen

I en gruppe
bygges der

social kapital

- **Alle er parate til at give til alles fordel**
- **Netværk**
- **Gør livet meningsfuldt**
- **Skaber forandringer gennem fællesskab**
- **Man lytter til hvad andre vil, og hvilke mål de har, og man hjælper på de præmisser.**

Socialt fællesskab

- **‘Social fattigdom’ i travle liv: tendens til at man isolerer sig for at ‘klare det selv’ – når man VIRKELIG har brug for andre ...**
- **Fælles forståelse – af hver enkelt’s vilkår OG af de vilkår der er fælles ...**
- **Noget kan man gøre noget ved sammen: udadvendt ‘action’**
- **Noget kan kun den enkelte gøre noget ved – men man kan give hinanden modet**
- **Vende udfordringer til ‘positive udfordringer’ og succes-historier...**

**Afsluttet forløb – fastholder
faglighed og fokus og man kan
fejre forløbet og fremskridtene...**

Hvorfor virker staldskolerne?

- Ejerskab – egne landbrug & egne løsninger
- Udgangspunkt i hver deltager's eget liv og mål
- Praksis orienteret
- Baseret på egne erfaringer
- Fælles mål i gruppen – egne mål gøres klare
- Ligeværdigt
- Forpligter sig overfor hinanden
- Socialt netværk og socialt fællesskab; social kapital
- **Positiv fokus giver balance og hjælper
ligeværdigheden; forskellighed => spektrum
provokerende / ensartethed => forstår hinanden**

‘Svagheder’ ved staldskole-metoden?

- **Den kræver aktiv deltagelse af alle**
- **Den skal drives af at alle vil noget – og har et fælles mål**
- **Kan ikke ‘standardiseres’**
- **Facilitatoren skal have evner til at lytte og guide og skabe alliance**
- **Skal betragtes hovedsageligt som ‘et forløb som afsluttes’ for derefter at give folk/gården ro og tid til at ‘konsolidere sig / sedimentere / udvikle’**
- **Som alle rådgivningsmetoder: nogle ‘er bare ikke til denne måde’ og har ikke lyst til at åbne op for kollegaerne**

Tak for
opmærksomheden

